

M A G Y A R K U R I R

Bécsből, Kedden, September' 11-dikén 1821.

Portugallia és Brasilia.

Lisbonában az Országlóság' Ujsága néhány olly Aktákat adott-ki, mellyek a Rio-de-Janeiróban Junius' 5-dikén eléfordult történeteket illetik, 's a' melly Akták között az egygyik szerint Gróf Dos-Arcos (kit Rio-Janeiróból elküldöttek) egy öszszesküvésnek, melly a' Király és a' Portugallus nemzet ellen intéztetett, mint mondják a' feje lett volna, 's ezen öszszesküvéssel oda czélt volt, hogy a' Portugallus és Brasilia öszszecsatoltatott Országok között meghasonlást gerjesszen 's őket egymástól elszakassza.

A' Cortesek' gyűlése' üléseiben ezen tárgyak fordultak elé: Az Augustus' 8-dikán tartatott ülésben illy jóvallást tett Mol-donaldo nevű tag: „Minthogy a' Királyi Princzek' neveltetésének kormányozására való gondoskodás a' Cortesek' gyűlésének kötelességei közzé tartozik, 's minthogy Infáns Don Miguel már olly időre jutott, a' midőn neveltetésére alkalmas tanítókat adni szükséges, erre nézve olly jóvallást terjeszték előtekbe, hogy kérdezzük-meg a' belső dolgokra ügyelő Ministert: hogy micsoda intézetek tétetődtek ezen fontos tárgy eránt?“ — Meghatároztatott, hogy ezen tárgyra nézve azonnal kérdést tegyenek a' Ministernél. — A' 9-dik ülésben egy irás érkezett a' Tengeri Ministertől a' gyűlés' elejébe, melyben arról tesz' jelentést, hogy Treze-de-Mayo nevű hadi Brigg Rio-de-Janeiróból megérkezvén, ezen a' Koronaörökös' Mi-

nistere Gróf Dos-Arcos is megérkezett volna: melyre nézve azt kívánna tudni a' Minister, hogy mit kellessék tenni, nem kell-e megengedni, hogy ezen hajó a' Portugalliai parthoz kikössön? — A' Cortesek olly határozást tettek ezen kérdésre nézve, hogy a' hajónak ugyan engedessék-meg a' parthoz való kikötés 's az azzal való közösülés: hanem maga Dos-Arcos tétessék bátorságos helyre. A' Minister' irása mellett a' Koronaörökös Princztől is találatott egy levél a' Királyhoz, mellyet ő Felsége a' Cortesekkel közöltetett. Ezen irásában a' Junius' 5-dikén eléfordult történetekről tudósítja a' Princz, Király ő Felségét, 's az akkori szerencsétlenségeket néhány tisztek' engedetlenségének (insubordinatiojának) tulajdonítja, a' melly tisztek ezen irásban meg is neveztetnek. Azt is megemlíti ő Királyi Herczogsége, hogy a' Rio-de-Janeirói nép a' Provisoriai Országló Juntának tagjait már kinevezte, a' melly Juntának a tributumai közzé tartozik egyebek közt a' törvényeknek sankciónálása is. Elé adja a' Princz, hogy ő Királyi Herczogsége, mint a' Junius' 5-dike előtt tett minden rendelései bizonyítja, minden cselekedetei által megmutatta azt, hogy a' Portugalliai Cortesek' Constitúziós systemájának állandó pártfogója volt légyen. Levele végén arra kéri Király ő Felségét a' Princz, hogy ezen levelet a' Cortesekkel is közöltetni méltóztassák. A' négy Ministerek' nevei, kiket a' Princz kinevezett, ezek: Alvarez Diniz, külső — Frederico-de-Cula, hadi —

)

gök, 's a' Török Kapitányok, minekután na nagyon heves verekedés után által iat- ták, hogy hajójikat meg nem tarthatják, azokat magok meggyújtották. A' minden vélemények szerint minden órán me, törté- néndő tengeri ütközetnek várása, olly crisis közzé helyheztetett bennünket, a' mellyet bajos lenne leírni. Mi olly közel vagyunk ezen helyhez, hogy az ütközet' következéseit nyugott elmével várnunk lehetetlen. A' mi Följárójink, név sze- rént a' Frantzia, Ánglus, és Hollandus Consulok most is olly gondoskodással vagy- nak erántunk, a' melynek ezen lármák kezdetétől fogva illy sok bizonyságait mu- tatták. Arra az esetre, ha valamelly sze- rencsétlenség találná magát elé adni, melly most ugyan még csak a' megtörténhetőségek közzé tartozik, már mindenekről gondos- kodtunk, 's azon csendességnek kebelében, melyben néhány napoktól fogva élünk, minnyájunk a' maga bölcsessége szerint teszi a' készülleteket, hogy a' reá követ- kezhető szerencsétlenséget elkerülhesse."

B é c s.

Császárnénk ő Felsége Aug. 30-dikán Tegernseeből kivánt jó egészségben meg- érkezett Salzburgba, 's a' következett na- pon reggel, Szent Mise halgatás után, 's minekutánna némelly nevezetesebb tárgya- kat megnézegetett volna, útját ő Felsége is Wels felé tovább folytatta, a' hova Felséges Urunk Aug. 24 - dikén déli 12 órakor, minekutánna útját Welsből Steyer városán által egy oldalfélt menő úton vet- te volna, harangok' zugása és mozsár ágyuk' durrogása között beszállott vala. A' Monarkhát a' Praelatus, a' Káptalánnal, 's az egyéb örvendező jelenlévőkkel, az oskolai ifjúsággal, polgársággal, 's a' fa- losi néppel, minnyájok megeresztett zász- lókkal tiszteskedvén, a' leg belsőbb örven- dezésnek kifejezésével fogadta. A' Kápta-

lan' épületének nagy grádicsán két föl- fejérbe öltözködöt leánykák állván, a' grá- dics' közepéig hányták a' virágokat, a' hol egy gyözedelmi kapun, mellyet allegori- cus képek ékesítettek, 's az ő Cs. Kir. képe felségesített, 's a' hol a' Conviktusból egy tanuló, az egész Gymnasium' nevében, alkalmatossághoz való szép versekkel tisz- tiztelta a' tudományoknak és mesterségek- nek Felséges pártfogóját, a' ki azokat nagy kegyességgel meghalgtani méltóztatott. Ebéd után több könyörgőknek audientziát adni, 's az után a' Káptalanbéli nevezete- sebb tárgyakat megnézegetni méltóztatott ő Cs. Kir. Felsége. Estvére az épületnek az udvarát körülvevő oldalai szépen kivi- lágosittatván, ennek fényességei szép hár- moniás muzsikai kar által felségesítették, mellyet nagyobbadon a' tanuló ifjúság csi- nált, 's a' mellyet a' jelenlévő örvendező so- kaság ezen szív-emelő énekkel koronázott: Gott erhalte Franz den Kaiser! — Augustus' 26-dikán reggeli 6 órakor a' Sontagsberg nevű híres búcsujárás hel- lyén által folytatta útját ő Felsége, a' hol innepi Szent Misét is halgatott, a' minden- ünnét nagy sokasággal öszszegyülekezett népnek örvendező kiáltásai közt Wein- zierl felé.

* * *

Az Alsó Austriai Cs. K. Országlószék- től olly Kerülő rendelés jött-ki, hogy az a' Felséges parancsolat, a' melly szerint min- den fegyvernek és hadi munitzióknak Mold- vába és Oláh Országba való ki - és által- vitettetése megtiltatott, Servia tartomá- nyára is terjesztődjék - ki.

Ma g y a r O r s z á g.

A' Pozsonyi Ujság ezeket közli e' hó- nap' 4-dikén: — „Ferencz Cs. K. Fő Her- czeg, a' Császár ő Felsége második fija, a' múlt pénteken, Aug. 31-dikén délutáni 1 órakor, Bécsből jöven, hozzánk megér-

kezett. Az Austria és Magyar Ország közt lévő határnál N. Posony Vármegye' Örökös Fő Ispánnya Gróf Pálffy Leopold, a' város' birtokai határánál pedig a' város' Birája Kettner Jónás 's a' Substitútus Polgármester Sessel Wincencz Károly által, tiszteltetett, 's szállására az Ország' házához kísértetett. Ebéd után elébb az Ispotályuczabéli kászárnnyát 's az ott hekvártélyoztatott Sándor Császár Regementje tartalékját látogatta-meg 's ezen Regement' nevéndékeivel néhány katonai gyakorlási próbákat tétetett, tanulási tárgyaikat megvizsgálta, hálószobáikat megszemlélte — 's onnét a' Vizi kászárnnyába menvén, az ott kvártélyozó Greth Regement' 3-dik Batalionnyát, kiállittatva megszemlélni, azután a' Duna' tulsó partjánál lévő uszó intézetet megnézni méltóztatott. — A' következő napon elébb N. Posony Vármegyének, azután a' város Magistrátusának volt az a' szerencséjék, hogy ő Cs. Kir. Herczégéhez udvarlásra bocsáttassanak, a' melly után ő Cs. K. Fő Herczégége a' Kir. Kastélyt, a' Colleg. és Plébánusi Sz. Márton templomát, 's ebéd után, hova meghivattatni a' fő nemességnek 's a' katonai 's polgári Tisztviselői karoktól két-két személyeknek vala, a' város' házáat méltóztatván meglátogatni, itt az egész Magistrátus a' város Birája által vezetettvén mélységes tisztelettel fogadta ő Cs. K. Herczégégét, ki minden itt találtató régi ritkaságokat gondosan megvizsgálni méltóztatott. — Vasárnap a' Mise után, mellyet a' Primási palota' kápolnájában halgattott, a' Polgári militzia' tisztjeit matattabé ő Cs. Kir. Fő Herczégégénél annak Fő Strázsamestere Wachtler Ur, 's azután 10 órakor a' lakosoknak ezer áldáskivánása után, útját Bur-Szent-György felé folytatta ő Cs. K. Fő Herczégége.

Pestről ezeket írják Szeptember' 1-ső napján: —

Primás ő Herczégége a' Lelki Pásztorokra készülő Papi Ifjuságnak nagyobb ösztönt kívánván adni a' tanulásra, az idén Aug. 18-dikától fogva 4 napig személyesen jelen volt a' Pesti Theologusok' Examenében.

Ő Cs. K. Felsége a' Magyar K. Helytartó Tanács mellé az Adózó Nép, 's a' Jobbágyság Ágensévé Ts. Bors József Urat, Országos Felesküdtt Prókátort, és Ns. Borsod Vármegyének Tábla Biráját, tekintvén az ő törvényes gondolkodását, hivatalbeli gyakorlatosságát, és a' közjóra tett szolgálatának érdemeit, méltóztatott kinevezni.

Pozsonyban Aug. 15-dikén a' Boldog Aszszonyról neveztetett Szent Ferencz Szerzetének Társasága Tartománybeli Fő Kormányozót (Provincialist) választott, 's ezen díszes hivatal most ismét Nagy Tiszteletű Greguska Antal Atyára szállott, a' ki azt már hat esztendő előtt igen dicséretesen viselte. Provincialis Titoknokjának választott N. T. Mindszenti László, a' ki előbb Theológiát tanított, 's utóbb Pesten, most Boldog Aszszonyban Guardián volt. Mostan Pesten Guardián lett N. T. Capistranus Vagner, ki egyszersmind Consultorrá tétetett.

Radnán a' Capistranus Szent Ferencz Társasága Jun. 4-dikén a' f. eszt. szokott rendtartás szerént Provincialisnak választotta Nagy Tiszteletű Cservapovich Gergely Atyát, a' ki a' Filozofiának Doctora, és 12 esztendő óta a' Theológiának Tanítója, 's tavaly Rác nyelven kellemetes Melo-Drámát adott ki.

Halas Városa új Reformatum Gynnasiumot, 's e' mellé Alumniumot állított.

Ajánlásra méltó Könyv.

Szent-Jóbi Szabó László költeményes Mun-

kái. Debreczenben nyomtatta Tóth Ferencz. 1820. 8 rétt. 138 lap.

Jelenvaló Munkának 1791-diki első kiadása annyira megritkult, hogy már több esztendővel is ezelőtt, örömet fizetett a' Múzsák barátja egy nyomtatványért 6—7 forintot; melyért szerencsés gondolat volt a' Nyomtatótól, ki egyszersmind Kiadója a' Munkának, azt másodszor adni sajtó alá. — Ismeretesebb e' lelkes Költőnk az Olvasó Közönség előtt, minthogy hosszas ajánlásra szüksége volna. Lány érzéssel teljes eredeti 's elo nyelvekből fordított

Daljai a' Szép Nem' ajakin zengenek; Görög 's Deák Classicusok szerént való utánzásait becsülik a' Tudósok; Együgyű Parasztjában pedig mindenek egyaránt gyönyörködnek, 's ha többet nem írt volna is ezen természetes, eleven, 's könnyű darabnál, az maga elég az ő költői érdemére. — A' Munkának belső becséhez igen illendően van szabva annak kellemetes külsője is, a' szép velin papíros, tiszta 's hibátlan nyomtatás. 2 for. V. Cz. árra, nyomtatott borítékban kemény táblával, igen mértékletes.

H í r d e t é s.

Erdélyben Nemes Doboka Vármegyében helyheztetett Bonczhidai Udvarában Thesaurarius Consiliarius Gróf Bánffy József Urnak ezen esztendő Oktober hónapjának első napján kótyavetye szerént el fognak adattatni a' többetigérőknek több nagy termetű szép hágó mén lovai, különböző szőrűek 4, 5 és 6 esztendősök; ezek között lesznek párosok és hámosok, lesznek paripák is, mind a' legnemesebb fajtából valók.

H í r d e t é s.

A' Királyi Udvari Magyar Kamara által az Ó-Aradon lévő Ser- és Pálinkafőző Ház, a' gabonából való Ser és Pálinka árulási kiszorító jussal az Uradalomnak egész kerületében, továbbá Aradon a' Bor-árulási Regale, Sept. 17-dikén 1821-ben Ó-Aradon, hat egymás után következő esztendőkre kótyavetye által, újabban árendába adattatnak.

Az árendálnikivánók tehát Ó-Aradon az említett napon jelennyenek-meg: a' kótyavetye' feltételeit pedig megnézhetik, valamint Budán a' Camara Számtartói Cancellariájában, úgy Ó-Aradon a' Camara' Präfektusi Hivatalánál, avvagy Bécsben is a' Cs. K. Közönséges Udvari Camara' Expeditúrájában.

A' marha húsnak fontja, Bécsben, Septemberre, ezüstben 7, Váltóczédulában 17 és $\frac{1}{2}$ krajczárra határozatott.

(Am rothen Thurm im Müller'schen Kunst-Gallerie-Gebäude Nro. 648).

Redaktor: Pánczél Dániel. Nyomtatja Nemes Hirschfeldi Stöckholzer Felix.